

ogsaa let Natteophold og lignende med. Og saa er der Tilrettelæggelsen af Stoffet. Ganske vist har den vedkommende Videnskabsmand altid det Stof, han skal tale om, ret klart for sig; men det skal alligevel omarbejdes, det skal jo være et populært Foredrag, han skal holde. Der hører derfor ikke saa faa Forarbejder til for at lægge et saadant Stof til Rette og bringe det frem i en saadan Form, at Foredraget kan gøre Nytte. Som Følge deraf ville Omkostningerne blive ret betydelige, saa betydelige, at enhver, der kender noget til Foredragsforeningernes i økonomisk Henseende ret tarvelige Liv, maa indrømme, at det er en Opgave, som i alt Fald kun meget faa af disse Foreninger her i Landet ville kunne magte. Denne Sag synes da ogsaa lige saa berettiget til Støtte som mangfoldige andre Ting, der understøttes. Vi høre jo saa tit om disse Sager, at det er noget, som de private kunne tage sig af. Det er ganske rigtigt, at de private kunne tage sig af meget, men der er ogsaa Sager, hvor Staten absolut maa yde sin Støtte og har ydet den. Dette gælder netop den almindelige Oplysnings Sag. Der har man Gud ske Lov i en lang Række Aar og med Rette ydet al den Støtte, som der overhovedet er forlangt. Derfor forekommer det mig ogsaa, at denne Sag burde kunne paaregne Statens Støtte. Det har den højtærede Minister anerkendt, og det er da ogsaa blevet anerkendt af Ordføreren, og jeg vil haabe af største Delen af Finansudvalget, at det er en Opgave, som man ikke i og for sig behøver at henvise til de private, idet den er ligestillet med saa mange andre Ting, der kunne paaregne Statens Støtte. Jeg har allerede givet en nogenlunde udtømmende Redegørelse for, hvorledes denne Sag hidtil har udviklet sig. Jeg skal endnu nævne, for at holde mig til den Egn, hvor jeg nærmest er kendt, at man der i de 2 sidste Aar har taget denne Sag op paa den Maade, at der forrige Aar holdtes to forskellige Foredragsrækker, hver paa 3 Steder, medens det i Aar har været indskrænket til 1 Foredragsrække paa 2 Steder. Deraf har den ene været i en Købstad. Jeg tror dog ikke, at Købstæderne her ville komme i første Række, men kun ved Siden af Landet. Dette Forsøg har da ogsaa kun været gjort i en eneste By i Danmark, nemlig i Holbæk. — Efter at der var kommet en Anmodning til den højtærede Minister af en ganske vist noget privat Karakter om at interessere sig for denne Sag, og efter at man havde faaet den højtærede Ministers

Tilslutning, gjorde den højtærede Minister imidlertid en Ting, som Ministre gerne gøre, og som der i og for sig ikke er noget at sige til, men som dog ofte kan føre til ret uheldige Resultater, naar der ses nærmere til. Han henvendte sig nemlig til sine sagkyndige. Vi ere jo saa vant til, at en Minister næsten ikke kan gøre en eneste Ting uden at henvende sig til sine sagkyndige. I Almindelighed kan dette jo være meget godt; men jeg har dog altid en Mistanke til disse Erklæringer, der afæskes sagkyndige. Sagen er jo den, at Folk blive meget ofte helt anderledes, naar man kalder dem frem og siger til dem: nu ere I sagkyndige! Nu skulle I afgive en Erklæring om det og det! Det viser sig da grumme ofte — og det viser sig da ogsaa her — at de komme til at tale paa en Maade, der ikke svarer til Forventningerne. Den ærede Minister siger i sin Skrivelse til Finansudvalget, at han har indhentet hosfølgende Erklæringer fra Konsistorium, fra Bestyrelsen for Højskoleforeningen og fra Ministeriets tilsynshavende, Docent Feilberg. De 2 Skrivelser findes i Bilagene, men „den hosfølgende fra Konsistoriet“ findes der ikke; jeg siger for øvrigt ikke dette, fordi jeg lægger nogen Vægt derpaa. Naar jeg har set, hvordan de andre Erklæringer se ud, kan jeg tænke mig, at Konsistoriums Skrivelse har set endnu værre ud; ellers var der jo ikke nogen Grund for Finansudvalget til at aftrykke de to og udelade den tredje. Jeg tror nu, at den ærede Minister kunde have gavnat Sagen bedre ved at putte disse Erklæringer i Kakkellovnen alle sammen; men det lod sig vel ikke gøre paa Grund af Coutumen. Jeg maa beklage, at de nævnte to Skrivelser ikke svare til de Forventninger, man maatte nære paa Grund af Sagens Betydning. Det Indtryk, man faar ved at læse Docent Feilbergs Skrivelse igennem, er, at han staar ganske velvillig over for Sagen, men meget uforstaaende. Gennem hele sin Skrivelse argumenterer han i Grunden imod Tanken, han kender ikke noget til Trangen, ikke noget til Forsøgene, han ved slet ikke, hvorledes det hele skal lade sig gøre, og tvivler egentlig om, at der er noget ved det. Han tænker sig saa, at man maaske kunde eksperimentere lidt med Købstæderne; fordi de ikke ere opdyrkede, kunde man maaske der finde en Jordbund. Jeg mener nu rigtignok lige det omvendte, nemlig at man skal bruge den Jordbund, der er. Det er ikke Mening, at vi skulle gaa og lede op, om der ikke skulde